

МЕДИА МОНИТОРИНГ

23 СЕПТЕМВРИ 2026 г.

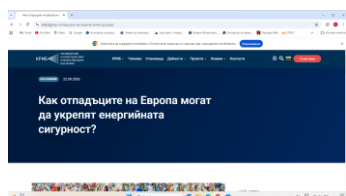
Член на:

Източник: КРИБ

Заглавие: Как отпадъците на Европа могат да укрепят енергийната сигурност?

Линк: <https://krib.bg/%D0%BA%D0%B0%D0%BA-%D0%BE%D1%82%D0%BF%D0%B0%D0%B4%D1%8A%D1%86%D0%B8%D1%82%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%B5%D0%B2%D1%80%D0%BE%D0%BF%D0%B0-%D0%BC%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D1%82-%D0%B4%D0%B0-%D1%83%D0%BA%D1%80%D0%B5/>

Текст: Макар че превръщането на отпадъци в енергия може да навява асоциации с комини, този процес – при който неретикулируемите отпадъци се изгарят за производство на електроенергия, топлина или гориво, без да се налага депониране – бързо набира популярност в Европа като икономически ефективен начин за намаляване на емисиите, пише weforum.

В енергийния план на Европейската комисия „AccelerateEU“ за 2026 г. превръщането на отпадъци в енергия за първи път е посочено като част от вътрешната енергийна база на Европа. Същевременно законодателите в ЕС

работят по въпроса как и кога да включат изгарянето на отпадъци в европейския пазар на въглеродни емисии.

Междувременно значителна част от изхвърляните от европейците отпадъци все още се депонират – и то в момент, когато емисиите на метан и енергийната сигурност се превърнаха в едни от най-належащите проблеми пред ЕС.

Тук не става въпрос просто за трудно преодолими стари навици. Депонирането на отпадъци остава целенасочена политика, въпреки че много европейски държави са определили краен срок за поетапното му преустановяване. През 2024 г. Евростат съобщи, че 49,5 милиона тона битови отпадъци – или 22,5% от всички третиранни отпадъци – са били депонирани в Европа, макар целта да е този дял да се намали до 10% до 2035 г. Държави като Румъния, Гърция, Малта, Кипър и България все още изпращат на сметищата между 70 и 80% от отпадъците си.

Когато органичните отпадъци се разлагат без достъп на кислород на сметището, се отделя метан. Данните на Агенцията за опазване на околната среда на САЩ (EPA) показват, че той задържа топлината приблизително 80 пъти по-ефективно от въглеродния диоксид (CO₂) в рамките на 20-годишен период, като този показател спада до около 28 пъти за един век. Сметищата вече са третият по големина антропогенен източник на метан в световен мащаб, отстъпвайки единствено на изкопаемите горива и животновъдството. Освен това всеки тон депониран днес отпадък ще продължи да отделя метан през следващите 20 до 30 години.

Докато ЕС работи по въвеждането на цена за въглеродните емисии в сектора на отпадъците и същевременно оценява възможностите за местно производство на енергия, технологиите за оползотворяване на отпадъци за енергийни цели биха могли да решат и двата проблема едновременно.

Аргументи в полза на оползотворяването на отпадъци за енергия

Инсталацията за комбинирано производство на топлинна и електрическа енергия от отпадъци „Amager Bakke“ в Копенхаген илюстрира ползите от този подход по-добре от всякаква статистика. Известен на местно ниво като „Copenhill“, обектът е собственост и се управлява от „Amager Resource Center“. Той осигурява електроенергия с ниски въглеродни емисии за около 550 000 души и топлоенергия за близо 140 000 домакинства.

„Copenhill“ намалява емисиите на CO₂ с приблизително 100 000 тона годишно в сравнение с енергията от изкопаеми горива, която замества, и позволява повторното използване на 90% от събраните метали. Освен това на покрива на съоръжението са изградени обществена ски писта и стена за катерене. Този промишлен обект, превърнат в парк, посещаван от хората през почивните дни, вероятно е допринесъл повече за промяната на общественото мнение относно оползотворяването на отпадъци за енергия, отколкото която и да е информационна кампания.

Що се отнася до представата за замърсяващи комини – това е технология от 70-те години на миналия век. Съоръжения като Amager Bakke използват мокро пречистване и каталитична филтрация, за да отговорят на строгите стандарти на ЕС за емисии – едни от най-високите изисквания в света за сектора за управление на отпадъци – като същевременно на същата площадка вече се изпробва технология за улавяне на въглерод.

Как би могла да работи технологията за оползотворяване на отпадъци за енергия в Европа?

През 2024 г. около 500-те европейски инсталации за оползотворяване на отпадъци за енергия произведоха енергия, еквивалентна на 15,7 милиарда кубични метра природен газ. Това представлява приблизително 39% от количеството, внесено от ЕС от Русия през същата година, и 20% от вноса на газ от САЩ. Ако същото количество енергия беше получено от изкопаеми горива, това щеше да доведе до отделянето на допълнителни 50 милиона тона CO₂.

Това е значим показател за емисиите, избегнати чрез използването на технологията за оползотворяване на отпадъци за енергия, дори преди да се вземе предвид допълнителната полза от това, че отпадъците не се депонират на сметища. Според оценки на сектора, до 2035 г. Европа ще се нуждае от допълнителен капацитет за рециклиране от около 40 милиона тона, дори след като заложените цели бъдат постигнати.

Нека разгледаме и 49,5-те милиона тона битови отпадъци, които все още се депонират всяка година. Прилагайки същите коефициенти на енергиен добив като при настоящите инсталации, насочването на всички тези отпадъци към енергийно оползотворяване би могло да добави енергия, еквивалентна на около 13 милиарда кубични метра газ годишно, според изчисления, базирани на секторните показатели. При средна цена на газа в ЕС от около 34 евро за мегаватчас през 2024 г., този допълнителен добив би могъл да има стойност от 4–5 милиарда евро годишно – в допълнение към 5–6-те милиарда евро, които секторът вече генерира.

Ако потенциалът бъде напълно реализиран, общата стойност на оползотворяването на отпадъци за енергия би могла да достигне 10 милиарда евро годишно под формата на спестена енергия от изкопаеми горива, като същевременно намаляването на емисиите на метан би донесло ползи за климата, равняващи се на до 50 милиона тона CO₂ еквивалент годишно.

Това са приблизителни, предварителни изчисления, базирани на данни от 2024 г., като реалните резултати биха зависели от местните видове отпадъци, технологията на инсталациите и състоянието на енергийната мрежа. Въпреки това, потенциалът е непосредствен и осезаем.

Мащабиране на оползотворяването на отпадъци за енергия

Инсталациите за оползотворяване на отпадъци за енергия изискват постоянен поток от отпадъци, за да останат рентабилни – факт, на който обръща внимание организацията Zero Waste Europe – което би могло да възпрепятства усилията за намаляване и рециклиране на отпадъците. Това потенциално би застрашило целта на ЕС за рециклиране на 55% от битовите отпадъци до 2035 г.

Съществуват и опасения, че повишаването на цената на въглеродните емисии при изгарянето на отпадъци може просто да доведе до насочване на по-големи количества към депата, вместо към рециклиране. Моделирането на организацията „Zero Waste Europe“ обаче показва, че е малко вероятно това да се случи, тъй като в повечето страни от ЕС вече действат забрани и изисквания за предварителна обработка, които възпрепятстват подобен сценарий. Това означава, че по-високата цена на въглеродните емисии не е задължително да бъде за сметка на рециклирането.

Така че, макар решението да не е изграждане на повече инсинератори, то не е и затварянето им. Европа все още депонира приблизително една пета от битовите си отпадъци, като същевременно наистина се нуждае от повече капацитет за оползотворяване на енергия до 2035 г., а не по-малко. Правилното определяне на стимулите, с честно ценообразуващ пазар на въглеродни емисии, наложени цели за рециклиране и актуализирани разпоредби, като включването на изгарянето на отпадъци в системата на ЕС за търговия с емисии, е по-важно от самата технология.

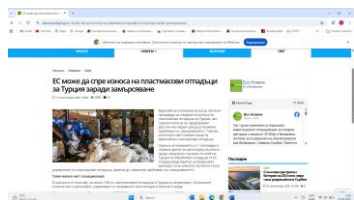
Постигането на правилния баланс между рециклирането, предотвратяването на отпадъци и оползотворяването на енергия ще бъде от основно значение за постигането на целите на Европа в областта на климата и енергетиката, като същевременно се минимизира въздействието върху околната среда, включително това от емисиите във въздуха.

Това не е просто хипотетичен политически дебат, а решение, пред което са изправени законодателите на ЕС в момента, и то ще има реални последици през следващото десетилетие.

Източник: Ekonovini.bg

Заглавие: ЕС може да спре износа на пластмасови отпадъци за Турция заради замърсяване

Линк: <https://www.ekonovini.bg/bg/es-mozhe-da-spre-iznosa-na-plastmasovi-otpadatsi-za-turtsiya-zaradi-zamarsyavane/>

Текст: Европейската комисия може да започне процедура за спиране на износа на пластмасови отпадъци за Турция, ако турските власти не предприемат достатъчни мерки срещу установени проблеми със замърсяването. Това би засегнало най-големия пазар за европейски пластмасови отпадъци.

Оценка на Комисията от 1 септември е открила данни за щети върху околната среда, свързани с начина, по който в Турция се обработват отпадъци от ЕС. Според представител на Комисията докладът сочи няколко случая на лошо управление на пластмасови отпадъци, довели до „сериозни проблеми със замърсяването“.

Само малка част се рециклира

В оценката се посочва, че около 10% от пластмасовите отпадъци в Турция се рециклират. Останалите количества се депонират, управляват се неправилно или попадат в околната среда.

През миналата година Турция е внесла 510 000 тона пластмасови отпадъци от ЕС. Това количество се равнява приблизително на 25 млрд. пластмасови бутилки от безалкохолни напитки по 500 мл. То представлява 70% от пластмасовите отпадъци,

изнесени от ЕС към държави от Организацията за икономическо сътрудничество и развитие, и 36% от целия износ на такива отпадъци.

Комисията първо ще търси мерки от Анкара

Въпреки констатациите оценката препоръчва засега превозите да продължат. Комисията ще обсъди проблемите с турските власти, преди да реши дали да предприеме процедура за спиране на износа.

Правилата на ЕС за превоза на отпадъци позволяват износът към държави от ОИСР да бъде прекратен, когато те не докажат, че отпадъците се управляват по начин, който не причинява значителни щети за околната среда или човешкото здраве. Комисията е длъжна да проверява именно държавите от ОИСР, които приемат големи количества пластмасови отпадъци от Съюза.

Нови ограничения от 21 ноември

От 21 ноември износът на пластмасови отпадъци от ЕС към държави извън ОИСР по правило ще бъде забранен. Държави извън организацията могат да поискат изключение, ако докажат, че могат да обработват отпадъците устойчиво. Списъкът с кандидатите за такова изключение се очаква в следващите дни, а Комисията трябва да го приеме до ноември.

Според представител на Комисията забраната за износ към държави извън ОИСР може да пренасочи повече пластмасови отпадъци към страни като Турция. Затова Брюксел смята, че трябва да засили сътрудничеството с Анкара, за да не се задълбочат проблемите с обработката им.

Източник: БТВ

Заглавие: Акция за по-чисто море: Кой са най-често изхвърляните отпадъци във водите край Несебър?

Поводът е Международният ден за почистване на крайбрежията

Линк: <https://btvnovinite.bg/predavanja/tazi-sabota-i-nedelia/akcija-za-po-chisto-more-koi-sa-naj-chesto-izhvarljanite-otpadaci-vav-vodite-kraj-nesebar.html?campaignsrc=clipboard>

Текст: За четвърта поредна година доброволци влизат под водата, за да почистят морската акватория около Стария Несебър. Поводът е Международният ден за почистване на крайбрежията.

В акцията участват водолази и шнорхелисти, а екипи на брега помагат за изваждането и сортирането на събраните отпадъци.

Под водата се крие археологическо наследство.

„Историята на Несебър е доста древна. Първите археологически проучвания са започнали още през 60-те години на миналия век. Проучванията продължават и всяка година излизат нови и нови резултати“, разказа Ивелин Баджаков, подводен археолог.

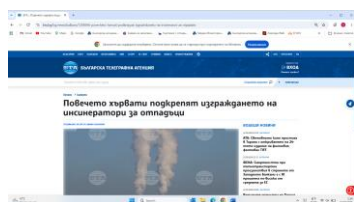
По думите му на това място ще има работа за поколения археолози напред.

Освен археологическите находки обаче в морето има и много отпадъци. Доброволците разказват, че вадят най-вече автомобилни гуми, както и всякакви битови отпадъци.

Източник: БТА

Заглавие: Повечето хървати подкрепят изграждането на инсинератори за отпадъци

Линк: <https://www.bta.bg/bg/news/balkans/1208596-povecheto-harvati-podkrepyat-izgrazhdaneto-na-insineratori-za-otpadatsi>

Текст: Дебатите около изграждането на заводи за изгаряне на отпадъци (инсинератори) с производство на енергия са изключително актуални в Хърватия, особено след разкритата афера с отпадъците в град Госпич. Редовното месечно проучване на общественото мнение в Хърватия, проведено по поръчка на Хърватската национална телевизия (HRT), показва, че мнозинството от анкетираните граждани подкрепят изграждането на модерни инсинератори за отпадъци.

На въпроса дали Хърватия трябва да изгради модерни инсинератори по модела на тези в Австрия или Словения, 60,4% от анкетираните дават пълна подкрепа. Други 26,1% подкрепят изграждането, но при условие че се поставят строги изисквания за опазване на околната среда. Против са се обявили 7,5% от анкетираните, докато 6% нямат формирано мнение по въпроса.

Като ключова причина за изграждането най-много анкетирани (41,3%) посочват трайното решение на проблема с препълнените сметища. За 23% най-важната причина е производството на електрическа и топлинна енергия от отпадъци, а 19,5% виждат в това намаляване на финансовата зависимост от други държави, на които се плаща за обезвреждането на отпадъците. За 10,3% най-голямата полза от инсинераторите е намаляването на емисиите на парникови газове в сравнение с другите методи за третиране на отпадъци.

От друга страна, сред противниците на изграждането преобладава недоверието в строгия контрол на съоръженията, което се посочва от 27,9% от анкетираните. Страх от замърсяване на въздуха и негативни последици за здравето изразяват 25,4%. Спадът в стойността на недвижимите имоти и нарушаването на качеството на живот се изтъкват като причини от по 9% от анкетираните, докато 6,1% смятат, че инсинераторите биха намалили мотивацията за рециклиране.

Проучването показва също, че гражданите особено подкрепят и предпочитат местно решение на проблема с отпадъците. Между изграждането на инсинератор в Хърватия и плащането на чуждестранни компании за унищожаване на отпадъците, 82,6% избират изграждането им в страната с цел дългосрочни спестявания. Едва 9,8% подкрепят износа на отпадъци, а 7,4% не могат да преценят.

Идеята инсинераторите да функционират и като енергийни централи, чиято топлинна енергия ще се използва за по-евтино отопление, се определя от 57,2% от анкетиранияте като отлична и са за незабавната ѝ реализация. За 18,3% идеята е добра, но само за локална употреба. Общо 13,3% смятат, че енергийната полза не надвишава рисковете, докато за 5,1% подобна концепция е неприемлива. Без мнение са 6,1% от анкетиранияте.

Позицията на общините и енергийните експерти е, че с изграждането на заводи за изгаряне на отпадъци (инсинератори) с производство на енергия трайно се решава проблема с отпадъците. Препълнените депа (като сметището „Якушевец“ в Загреб, което трябва да се затвори до 2029 г.) вече нямат капацитет, а изгарянето намалява обема на остатъчния отпадък с над 90%. Освен това боклукът се превръща в ресурс (RDF гориво) и неговото изгаряне генерира електричество и топлинна енергия за битово отопление, което намалява зависимостта от внос на скъп газ и въглища. В момента страни като Хърватия плащат милиони евро на чужди държави (например Австрия), за да приемат и изгарят техния преработен боклук, докато изграждането на собствена централа спестява тези разходи. Привържениците на проекта за изграждане на инсинератори дават за пример Виена, където модерна енергоцентрала работи в самата градска част и е пример за чиста технология.

От друга страна редица екологични организации предупреждават за отделянето на опасни фини прахови частици, диоксини и фурани. Те смятат, че се създава токсична пепел, която изисква специално депониране. Еколозите изпитват сериозно недоверие и към местните институции относно това дали филтрите ще се поддържат правилно и дали измерванията на емисиите няма да бъдат манипулирани.

Проучването на HRejting е проведено между 15 и 18 септември сред извадка от 1000 участници, с максимално допустима грешка от +/- 3,04% при ниво на надеждност от 95%, съобщава Хърватската национална телевизия (HRT).

Източник: Столица

Заглавие: Мобилни пунктове за опасни отпадъци в Младост, Кремиковци и Слатина

Линк: <https://stolica.bg/stolichna-obshtina/mobilni-punktove-za-opasni-otpadatsi-v-mladost-kremikovtsi-i-slatina>

Текст: Тридневна кампания за събиране на опасни отпадъци от домакинствата ще се проведе в София от 24 до 26 септември. Мобилни пунктове ще бъдат разположени последователно в районите „Младост“, „Кремиковци“ и „Слатина“, съобщиха от Столичния инспекторат.

Първият пункт ще работи на 24 септември в ж.к. „Младост 4“ – на ул. „Самара“, при бл. 440, срещу парк „Сухото дере“. Опасни отпадъци ще се приемат от 8:30 до 16:00 часа.

На 25 септември кампанията продължава в район „Кремиковци“. От 9:00 до 12:00 часа мобилният пункт ще бъде в кв. „Челопечене“ на ул. „Ангел Маджаров“, на площада срещу кметството. Между 13:00 и 16:00 часа екипът ще бъде във „Враждебна“ – на ул. „8-ма“ №26, на паркинга при ул. „57-ма“.

Последният пункт ще бъде разположен на 26 септември в район „Слатина“. Той ще работи от 10:00 до 15:00 часа на бул. „Шипченски проход“ №67, пред сградата на районната администрация.

Без предварителна заявка гражданите могат да предадат стари бои, лакове, разтворители, мастила и лепила, както и перилни и почистващи препарати, белина, дезинфектанти и препарати за растителна защита. Приемат се още киселини, основи и други домакински химикали, замърсени опаковки с остатъци от опасни вещества, лекарства с изтекъл срок, луминесцентни тръби и термометри, съдържащи живак.

При събрани над 1 кг опасни отпадъци може да бъде заявено и посещение на мобилен екип на тел. 0885 401 300 в делнични дни между 9:00 и 18:00 часа.

Опасните отпадъци не трябва да се изхвърлят в контейнерите за битова смет или за разделно събиране, тъй като изискват специално третиране. Само през първите пет месеца на 2026 г. чрез системата на Столична община са събрани над 12 тона такива отпадъци. За цялата 2025 г. количеството е било близо 29 тона.